
EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei
az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén
(június–július)

■ **A BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI TANÁCS JÚNIUS 2–3-I ÜLÉSÉNEK EREDMÉNYEI.** A belügyi napon a miniszterek egyebek mellett kötetlen vitát folytattak a belső biztonság helyzetéről, az aktuális prioritásokról. Az ülésen elfogadták az uniós polgárok külső határon történő beléptetésének egyszerűsítéséről szóló tanácsi következtetéseket, amelyek arra ösztönzik a tagállamokat, hogy törekedjenek egy egységesített, a biometrikus útlevélén alapuló automatizált határforgalom-ellenőrző rendszer kiépítésére, támogatja a tagállamokat a biometrikus útlevelek minél elterjedtebb használatára is. Végre formálisan is sor került az úgynevezett kábítószerpaktum elfogadására, amely az illegális heroinkereskedelem és a kokainkereskedelem elleni közös fellépést célozza, valamint az ehhez kapcsolódóan tevékenykedő bűnszervezetek, szervezett bűnözői csoportok irányában alkalmazható pénzügyi-vagyonosodási vizsgálatok lefolytatását, a vagyon-visszaszerzési lehetőségeket sorolja fel fő területként. Az európai menekültügyi paktum végrehajtásáról szóló éves jelentés alapján tanácsi következtetéseket fogadtak el a miniszterek, a következtetésekből szereplő ajánlások megvalósítása nagymértékben hozzájárul majd a paktum jobb végrehajtásához, valamint céljai eléréséhez. Az egyik legaktuálisabb probléma az uniós területére illegálisan, kísérő nélkül belépő kiskorúak helyzetének kérdése, ennek kapcsán egy tanulmány és egy akcióterv is készült. Ezek alapján a bizottság az idén május 6-án benyújtott javaslata szerint az illegális migráció és emberkereskedelem megelőzésében, az európai uniós eljárási garanciák és tartós megoldási javaslatok kidolgozásában látja a cselekvés lehetőségét és szükségességét. A javaslat tíz pontban határozza meg a teendőket. Az elmúlt években több tagállam a harmadik országból a területére érkező kísérő nélküli kiskorúak egyre növekvő számáról számolt be. A kísérő nélküli kiskorúak közül vannak, akik menedékjogért folyamodnak, és vannak, akik nem, de valamennyien ki vannak téve az emberkereskedelem, embercsempészet veszélyének, ha nem kerülnek be az adott tagállam gyermekvédelmi rendszerébe.

■ **SZIGORÚBB SZABÁLYOZÁS VONATKOZHAT A LŐFEGYVEREK KERESKEDELMÉRE.** Az Európai Bizottság új javaslata a lőfegyverek illegális gyártásáról és kereskedelméről szóló

ENSZ-jegyzőkönyv 10. cikkét ültetné át az uniós jogba. A jegyzőkönyvet a bizottság 2002-ben írta alá az Európai Közösség nevében, ratifikációjára azonban eddig nem került sor. A rendelet célja, hogy fejlessze a civil felhasználású lőfegyverek EU-ba irányuló importjának és onnan való exportjának nyomon követhetőségét és ellenőrzését. (A lőfegyverek unión belüli kereskedelmére továbbra is az ENSZ-jegyzőkönyvvel már összhangban lévő 2008/51/EK irányelv által módosított 91/477/EKG irányelv vonatkozik.)

A rendelet központi eleme, hogy a lőfegyverek és a kapcsolódó termékek (alkatrészek, tartozékok, lőszer) csak a kereskedelmi útvonal összes országának tudtával és beleegyezésével szállíthatók. A szabályozás csak a civil felhasználású fegyverekre vonatkozik, a katonai célúakra nem terjed ki. A harmadik országokba irányuló export és import, illetve az EU területén áthaladó tranzitra vonatkozó eljárási szabályokat lefektető rendelettervezet szerint a lőfegyverek kiviteléhez engedélyek szükségesek, amelyek információtartalma segíti a szállítmány nyomon követhetőségét (származási ország, exportáló ország, címzett, mennyiség), és a tagállamok kötelesek ellenőrizni, hogy a harmadik ország a megfelelő behozatali engedélyt kiállította, illetve hogy a szállítmány áthaladása ellen nincs kifogása. Ha az engedélyt kérő személy illegális fegyverkereskedelem vagy más súlyos bűncselekmény elkövetése miatt szerepel a bünyügyi nyilvántartásban, az engedély kiadását meg kell tagadni.

■ **LÉTREJÖTT AZ EURÓPAI UNIÓ SZÁMÍTÓGÉPES BŰNÖZÉS ELLENI PLATFORMJA.** Az EU tagállamainak számítógépes bűnözés elleni szervezeti egységeinek vezetői június 14–15-én üléseztek Hágában, hogy a releváns nyomozások, büntetőeljárások és a határon átnyúló együttműködés stratégiai és operatív kérdéseiről tárgyaljanak. A rendezvénynek az Europol adott otthont, de képviseltette magát az Eurojust és az Európai Bizottság is.

Az találkozón létrehozták az Európai Unió számítógépes bűnözés elleni platformját, amely magában foglalja az internetes bűnözést jelentő online rendszert (Internet Crime Reporting Online System; I-CROS), az interneten tevékenykedő bűnözői csoportokkal foglalkozó Cyborg elemzési munkafájlt és az internet- és bünyügyi szakértői fórumot (Internet & Forensic Expert Forum; I-FOREX).

A platform létrehozása az első lépés az internetes bűnözés elleni egységes uniós szintű fellépés kialakítása felé. Az Europol 2010 és 2014 közötti időszakra vonatkozó stratégiája előírnyozza egy európai számítógépes bűnözés elleni központ létrehozását is az Europolnál, amely uniós szinten koordinálná a számítógépes bűnözés elleni fellépést.

■ **SIKERES KÖZÖS AKCIÓNAP VIETNAMI EMBERCEMPÉSZEK ELLEN.** A vietnami szervezett bűnözés Európa-szerte próbatétel elé állítja a rendészeti szerveket. Az Európai Unióban a Belső biztonsági operatív együttműködéssel foglalkozó állandó bizottság (COSI) égisze alatt fut a COSPOL VOIC-projekt, amelynek irányítója az Egyesült Királyság, és amelyben Magyarország is aktív partner. A projekt keretében június 22-én, az Europol és az Eurojust támogatásával, négy tagállam – köztük Magyarország – rendőrei negyvenkét épületet kutattak át, és hatvanhat vietnami bevándorlót találtak, és közülük harmincegyet tartóztattak le, akiket illegális bevándorlás elősegítésével vádolnak: egyet az Egyesült Királyságban, ötöt Németországban, tizenháromat Franciaországban és tizenkettőt Magyarországon.

A tizennégy hónapja tartó nyomozás olyan gyanúsítottakra koncentrált, akik elsősorban Vietnamból az EU-ba csempészték illegális bevándorlókat úgynevezett „teljes garanciával”: az embercsempészek mintegy negyvenezer euróért garantálták a bevándorlóknak, hogy elérik a célországot, akkor is, ha korábbi kísérleteik csődöt mondtak. Az áldozatoknak gyakran el kellett adniuk házukat és minden vagyonukat, hogy családjuknak teljes garanciát váltsanak. A bűnözői hálózat által használt egyik elkövetési módszer az volt, hogy úti okmányokkal és hamis adatok alapján kiállított érvényes vízumokkal látták el a bevándorlókat – a bevont konzuli tisztviselők segítségével. Amint a bevándorlók megérkeztek Európába, az úti okmányokat visszaadták a hálózatnak. Számos útvonalat használtak, így különösen a Vietnamból az osztrák, cseh és magyar repülőterekre érkező járatokat, ahonnan azután kamionokba rejtve vitték tovább a bevándorlókat Franciaországba vagy Németországba. A másik repülési útvonal Romániába vagy Bulgáriába vezetett, ahonnan teherautókkal vagy buszokkal vitték tovább a bevándorlókat Magyarországon vagy Csehországon keresztül Nyugat-Európába.

■ **JELENTÉS AZ EURÓPAI UNIÓ BELSŐ BIZTONSÁGÁNAK HELYZETÉRŐL.** Júliusban először adott ki közös jelentést az Europol, az Eurojust és a Frontex az Európai Unió belső biztonságának helyzetéről. A jelentés legfontosabb megállapításai a következők:

1. A határok átjárhatósága és az EU-ban meglévő nyitott üzleti környezet különösen sebezhetővé teszi Európát a szervezett bűnözői csoportokkal szemben. Az illegális kábítószereket használók és az emberkereskedelem áldozatainak nagy száma, valamint a szervezett csalások többmilliárd eurós „üzlete” erőteljesen érezteti hatását a társadalomban.
2. Az EU-n belüli terrorista támadások száma csökkenő tendenciát mutat, mindamellett az erőszakos szeparatista csoportok és iszlamista szélsőségesek továbbra is egyértelműen veszélyt jelentenek a belbiztonságra, és továbbra is fennáll a tömeges áldozattal járó terrortámadások veszélye.

3. A legnagyobb fenyegetések azonban az EU-n kívül keletkeznek, különösen Afrikában, Dél-Ázsiában, a volt Szovjetunió területén, és a Nyugat-Balkánon. A szervezett bűnözői és a terrorista csoportok egyre mozgékonyabbak. A határok biztonságát a fuvarozási és szállítmányozási szektor sebezhetőségét kihasználó csoportok veszélyeztetik korrupcióval és hamis/hamisított/csalárd módon megszerzett okmányok felhasználása útján, amelyek elősegítik az illegális migrációt, az emberkereskedelmet, a személyiséglopást és a terrorizmust.
4. A számítógépes bűnözés által jelentett fenyegetés növekszik, mind közvetlen, mind közvetett módon (szervezett bűnözés és terrorizmus számos formájának elősegítése). A szervezett bűnözői csoportok, a terroristák és az utcai bandák is egyre gyakrabban alkalmaznak erőszakot és korrupciót. A szervezett bűnözésből származó illegális jövedelem állampolgárok millióinak és a kormányzatoknak is jelentős jövedelemkiesést okoz, támogatja a szervezett bűnözés további fejlődését, terjeszkedését, valamint finanszírozási forrást jelent a terrorista csoportok számára.

A jelentés teljes szövege az Europol honlapján olvasható:

<http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=publications&language=>

■ **LÉTREJÖTT A MEGÁLLAPODÁS A PÉNZÜGYI ADATOK EGYESÜLT ÁLLAMOKBA TÖRTÉNŐ TOVÁBBÍTÁSÁRÓL.** Június 28-án az Európai Unió képviselőiben Alfredo Pérez Rubalcaba spanyol belügyminiszter, illetve Michael Dodman, az Egyesült Államok brüsszeli nagykövetségének gazdasági attaséja aláírta az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti a terrorizmus és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és az ezek elleni küzdelem céljából, a pénzügyi üzenetekben szereplő adatoknak az Egyesült Államok pénzügyminisztériuma rendelkezésére bocsátásáról szóló nemzetközi megállapodást, az úgynevezett TFTP/SWIFT-megállapodást. A megállapodás megkötése előtti tárgyalásokat az Európai Bizottság folytatta le már a liszaboni szerződés szellemében az amerikai féllel, így Cecilia Malstrom, az Európai Bizottság belügyekért felelős biztosa is nagy örömmel vett részt a brüsszeli aláírási ceremónián. A megállapodás megkötéséhez azonban még szükség volt az Európai Parlament hozzájárulására is. Az Európai Parlament július 7-i plenáris ülésén megszavazta a spanyol elnökség által az unió nevében aláírt dokumentumot. A jóváhagyás megadásával az Európai Parlament elégedettségét fejezte ki, a spanyol elnökség és a tagállamok többsége, valamint a bizottság is így vélekedik az új megállapodás tartalmáról. A megállapodás megengedi az amerikai pénzügyminisztériumnak, hogy az Európai Unióból származó pénzügyi adatokat fogadjon annak érdekében, hogy a terrorizmus és annak finanszírozása ellen ha-

tékonyabb fellépést adjon az amerikai fél számára, egyúttal garantálja a személyes adatok megfelelő szintű védelmét. Az adattovábbítás az Europolon keresztül zajlik majd, a technikai és jogi keretek kialakítására – az ebben a tekintetben a megállapodáshoz fűzött közös tanácsi és bizottsági nyilatkozat alapján – a későbbiekben kerül sor, ameddig azonban ez nem történik meg, a megállapodás nem léphet hatályba. A megállapodás a hatály tekintetében egyéb szigorú feltételeket is tartalmaz, maximum ötéves időtartamra szól, rendszeres évi felülvizsgálattal.

■ **JÚLIUS 15–16-ÁN VOLT BRÜSSZELBEN A BELGA ELNÖKSÉG ALIATTI ELSŐ, EGYBEN INFORMÁIS BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI TANÁCSÜLÉS.** A belügyi napon a plenáris ülés napirendjén két téma szerepelt, egyrészt a közös európai menekültügyi rendszer, másrészt a bűnmegelőzés. A közös európai menekültügyi rendszer jövője ügyében a belga elnökség az előrehaladott tárgyalási szakaszban álló uniós jogi menekültügyi eszközök mielőbbi elfogadását szorgalmazza majd elnökségi félévében. Az érintett aktusjavaslatok közé tartozik a közös európai menekültügyi rendszer létrehozásának második szakaszában tárgyalás alatt álló Dublin- és EURODAC-rendeletek, a huzamos tartózkodásról szóló irányelv, valamint a kvalifikációs irányelv. A belga elnökség úgy ítéli meg, hogy a sikeres bűnüldözés egyik kulcseleme a bűnmegelőzés. A bűnmegelőzés témakörében a bizottság részéről októberre várható egy belbiztonsággal foglalkozó közlemény, amelyben javaslatok lesznek a terrorizmus, a szervezett bűnözés és a számítógépes bűnözés elleni küzdelemre vonatkozóan. A belga elnökség az informális tanácsülésen lezajló vita eredményével e közlemény kidolgozásához is hozzá kíván járulni. Folyamatban van a Belgium által gondozott úgynevezett Harmony-projekt, ennek nyomán 2012–2013-ra egységes, uniós szintű mechanizmusba lehet majd rendezni az aktuális biztonsági fenyegetések azonosítását, az ezekre való uniós válaszok megfogalmazását, valamint az ezek alapján szükséges akciók végrehajtását, majd a tapasztalatok értékelését. A belga elnökség mindezekre tekintettel a korai felismerés, megelőzés és proaktív fellépés szükségességét veti fel az eddigi reaktív megközelítés helyett, két konkrét bűnügyi jelenség kapcsán (fegyverkereskedelem és mozgó bűnözői csoportok), első körben az európai helyzet felmérése és a lehetséges válaszok megfogalmazása érdekében.

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn